

กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ของครูปฐมวัยครุศึกษาโรงเรียนรพัตน์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

Peer Coaching Process for Developing the Learning Management of Preschool Teachers: A Case Study of Warraphat School, Hat Yai District, Songkhla Province

อาทิตยา สรประสิทธิ์¹ สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์²

Atittaya Somprasit¹ Suchinda Kajonrungsilp²

¹นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สถาบันอาศรมศิลป์

²อาจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สถาบันอาศรมศิลป์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนในการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยโรงเรียนรพัตน์ จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูหัวหน้าระดับชั้นอนุบาล 1 – 3 และครูเข้าใหม่พร้อมด้วยคู่นิเทศ จำนวน 6 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเกต แบบประเมิน แบบบันทึก และการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ และ การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) พฤติกรรมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ บทบาทของครูที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลง 2) ความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ บทบาทของครูที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และการ ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูปฐมวัยในภาพรวมพัฒนาขึ้นโดยความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ช่วงก่อนและระหว่างปฏิบัติการนิเทศอยู่ในระดับปฏิบัติได้บางส่วน และหลังปฏิบัติการนิเทศความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อยู่ในระดับปฏิบัติได้ครบถ้วน และ พบว่าประสบการณ์ในการสอนของคู่นิเทศมีผลต่อการพัฒนาระดับความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของคู่นิเทศทั้ง 2 คน และ 3) เด็กปฐมวัยได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง การคิด และการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น

คำสำคัญ กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ครูปฐมวัย

Abstract

The purpose of this research was to study the effects of a peer coaching process on developing the learning management of preschool teachers in Warraphat school, Songkhla province. The sample consisted of 6 preschool head teachers of kindergarten level 1-3, new teachers and their mentor teachers, obtained by purposive sampling technique. The research instruments were an observation form, an assessment form, a learning journal, and an interview. The data were analyzed using the mean, standard deviation, repeated-measures ANOVA, and content analysis. Research findings revealed that 1) The behaviors of the teachers in writing lesson plans, managing learning experience, creating supportive learning environment, performing supportive roles, and using authentic learning assessment have been changed, 2) In general, the capabilities of the teachers in writing lesson plans, managing learning experience, creating supportive learning environment, performing supportive roles, and using authentic learning assessment have been improved. Before and during the coaching process, the teachers could manage some parts of the learning experience but at the end of the process they were able to manage all of the learning experience. It was also found that teaching experience of the mentor teachers related to the development of the teachers, and 3) The preschool students participated more in the process of learning through hands-on activities, thinking activities, and cooperative activities.

Keywords: Peer Coaching Process, Learning Management, Preschool Teachers

บทนำ

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 0-6 ปีมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นช่วงเวลาที่สมองมีการพัฒนาเร็วที่สุด หากได้รับการส่งเสริมพัฒนาการที่ถูกต้อง เด็กจะสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาตนเองเป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต (Kotulak, 1996 อ้างถึงใน ชลาธิป สมาหิโต, 2546, น.5) หลักการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ เป็นการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ ค้นหาคำตอบและค้นพบความรู้ด้วยตัวเอง (ชลาธิป สมาหิโต, 2546, น. 6-7) บทบาทของครูปฐมวัยจึงต้องเปลี่ยนจากการเป็นผู้บอกสอนความรู้ต่าง ๆ มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เด็กเกิดการเรียนรู้โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย จากเอกสารประกอบการจัดงานจามจุรี C&I ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2558, น.1) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูไทยโดย ทิศนา แคมมณี (2558, น.1) พบว่า ครูผู้สอนยังขาดทักษะที่จำเป็น เช่น ทักษะการทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ทักษะการกระตุ้นและพัฒนาการคิดไตร่ตรอง ทักษะการฟังอย่างลึกซึ้ง เป็นต้น ดังนั้นเพื่อให้ครูปฐมวัยสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม จึงต้องอาศัยกระบวนการทำงานที่ส่งเสริมให้ครูได้นำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ไปใช้จริงในชั้นเรียน และเกิดความต้องการที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนรูปแบบหนึ่งซึ่งมีขั้นตอนการทำงาน 4 ขั้นตอนคือ การประชุมก่อนการสังเกตการสอนเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน การวางแผนการนิเทศและร่วมกัน การสังเกตการสอนตามแผนที่วางไว้ การประชุมหลังการสังเกตการสอนเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับจากการสังเกตการสอน การวิเคราะห์สิ่งที่ควรคงไว้และควรปรับปรุงร่วมกัน และการสรุปผลการนิเทศ (วัชรวิภา เล่าเรียนดี, 2548, น.134-135) กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนให้ความสำคัญกับความรู้สึกรู้สึกไว้วางใจและปลอดภัยจากการประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้ครูมีความกล้าที่จะเสนอแนวคิดเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองและมั่นใจที่จะนำกระบวนการนั้นไปทดลองใช้ในชั้นเรียนของตน (Zepeda, 2012, pp.251-252) จากการศึกษาของชาวเวอร์ และจอยซ์ (Showers and Joyce, 1996, pp.12-13) พบว่าครูที่ร่วมการนิเทศมีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองโดยนำความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้จริงในชั้นเรียนได้มากขึ้น มีทักษะในการทำงานร่วมกันเพิ่มมากขึ้นและรู้สึกประสบความสำเร็จในการทำตามเป้าหมายที่ตั้งใจไว้ได้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำกระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมาใช้เพื่อพัฒนาการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย

โรงเรียนนวมวิทย์ เป็นโรงเรียนเอกชนในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงประถมศึกษาปีที่ 6 โดยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 มีห้องเรียนระดับอนุบาล 1-3 รวมทั้งสิ้น 12 ห้อง มีนักเรียนระดับอนุบาล 1-3 รวมทั้งสิ้น 300 คน โรงเรียนนวมวิทย์ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู มีการส่งเสริมบรรยากาศในการพัฒนาวิชาชีพของบุคลากรในโรงเรียน และมีความสนใจที่จะทดลองนำกระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมาใช้กับครูปฐมวัยในโรงเรียน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลของการใช้กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยในโรงเรียนนวมวิทย์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

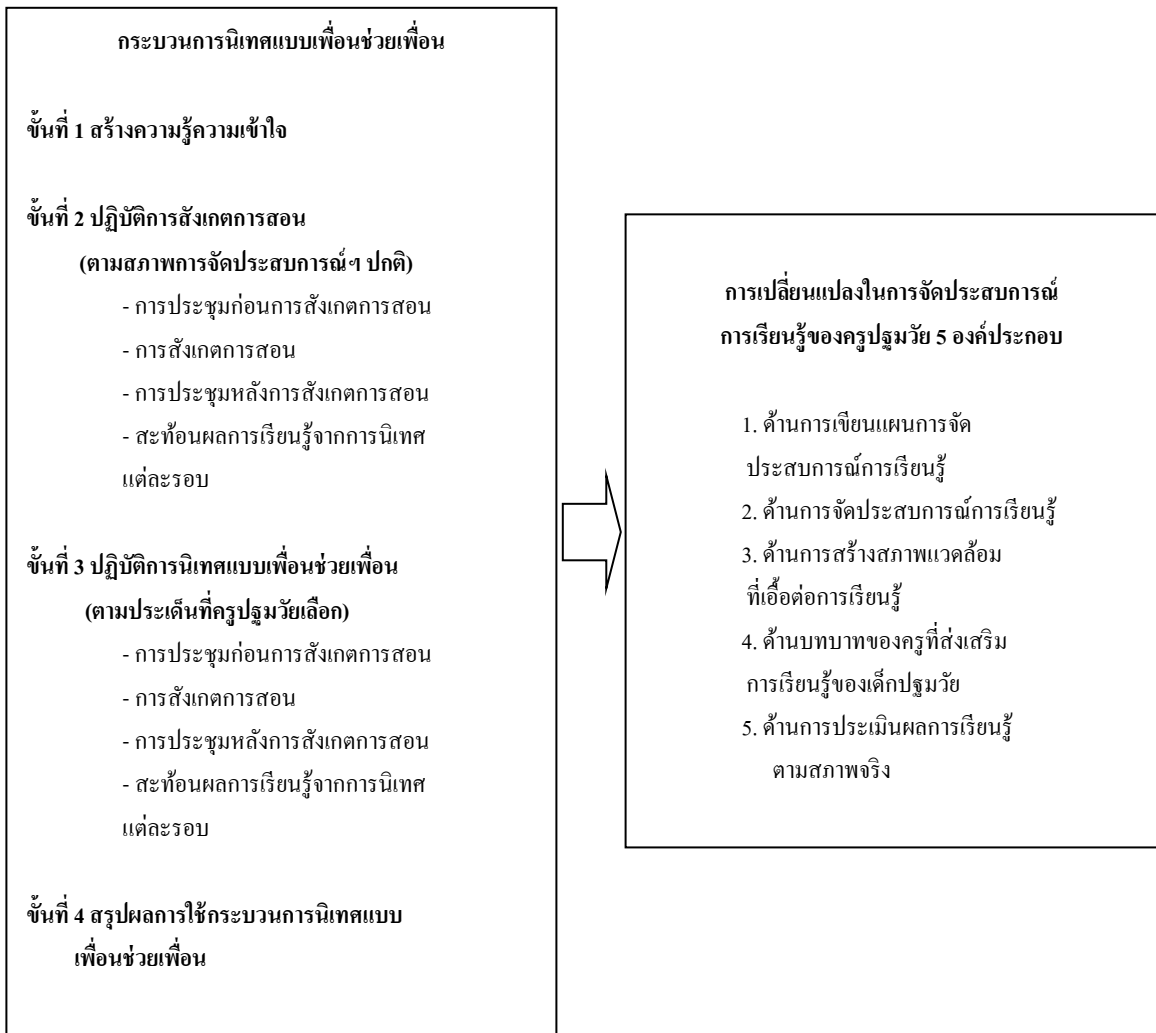
เพื่อศึกษาผลของการใช้กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนในการพัฒนาการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยโรงเรียนนวมวิทย์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

สมมติฐานของการวิจัย

1. กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนทำให้ครูปฐมวัยเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความสามารถในการเขียนแผนการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ บทบาทของครูที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และ การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

2. กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนทำให้เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง การคิด และการเรียนรู้ร่วมกันของเด็กปฐมวัยมากขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) รูปแบบการวิจัยแบบ One-Group Time-Series Design โดยมีรายละเอียดในการดำเนินงานดังนี้

กลุ่มที่ศึกษา

ครูหัวหน้าระดับชั้นอนุบาล 1- อนุบาล 3 และครูเข้าใหม่ พร้อมด้วยคู่มือ ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนรพีพัฒน์ อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดสงขลา จำนวน 6 คน ซึ่งเลือกโดยวิธีการแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพผ่านเครื่องมือดังต่อไปนี้

1. แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย เป็นแบบประเมินแบบ Holistic Scoring Rubrics สำหรับผู้วิจัย ผู้ให้การนิเทศ และครูผู้สอน ใช้ในการประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยมีพฤติกรรมที่ทำการประเมิน 19 พฤติกรรม แบ่งเป็น ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 5 พฤติกรรม ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 4 พฤติกรรม ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3 พฤติกรรม ด้านบทบาทของครูที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย 4 พฤติกรรม และด้านการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง 3 พฤติกรรม และใช้ทำการประเมิน 3 ระยะคือ ก่อนปฏิบัติการนิเทศในการนิเทศรอบที่ 1 ระหว่างปฏิบัติการนิเทศในการนิเทศรอบที่ 3 และหลังปฏิบัติการนิเทศในการนิเทศรอบที่ 5

แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านและมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

2. แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย (ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการสังเกตการสอน) สำหรับผู้ให้การนิเทศและผู้วิจัยใช้ประกอบการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยในการปฏิบัติการนิเทศรอบที่ 1 และรอบที่ 2 แบบสังเกตแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สำหรับบันทึกการพบหรือไม่พบการแสดงพฤติกรรมตามองค์ประกอบในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย 5 ด้าน คือ ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ บทบาทของครูที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง และตอนที่ 2 สำหรับบันทึกความคิดเห็นที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้สอน

แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย (ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการสังเกตการสอน) ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน และมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

3. แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย (ขั้นที่ 3 ปฏิบัติการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน) สำหรับผู้ให้การนิเทศและผู้วิจัยใช้ประกอบการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยในการปฏิบัติการนิเทศรอบที่ 3-5 มี 4 หัวข้อ คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เด็กปฐมวัยได้ลงมือปฏิบัติจริง การจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดสำหรับเด็กปฐมวัย การจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้ร่วมกัน และการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง โดยครูปฐมวัยจะต้องเลือกหัวข้อ 1 ใน 4 หัวข้อเพื่อเป็นประเด็นในการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามความสนใจของตนเอง แบบสังเกตแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สำหรับบันทึกการพบหรือไม่พบการแสดงพฤติกรรมตามหัวข้อที่เลือก และตอนที่ 2 สำหรับบันทึกความคิดเห็นที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้สอน

แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย (ขั้นที่ 3 ปฏิบัติการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน) ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านและมีค่าดัชนีความสอดคล้อง

(Index of Congruence) เท่ากับ อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ผู้วิจัยได้แก้ไขเนื้อหาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้

4. แบบบันทึกการให้ข้อมูลย้อนกลับของครูผู้สอน สำหรับครูผู้สอนใช้ในการบันทึกข้อสรุปที่ได้จากการประชุมหลังการสังเกตการสอน แนวทางในการพัฒนาการสอนครั้งต่อไป และผลจากการนำแนวทางพัฒนาไปใช้แต่ละครั้ง

แบบบันทึกการให้ข้อมูลย้อนกลับของครูผู้สอนได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

5. แบบบันทึกสะท้อนการเรียนรู้รายบุคคล สำหรับครูปฐมวัยทุกคนใช้ในการบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศแต่ละสัปดาห์ รวมถึงการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ขึ้นไปปรับใช้ในชั้นเรียนของตนเอง โดยทำการบันทึกทุกครั้งหลังการประชุมสะท้อนผลการเรียนรู้จากการนิเทศแต่ละรอบ

แบบบันทึกสะท้อนการเรียนรู้รายบุคคลได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

6. แบบบันทึกสะท้อนการเรียนรู้จากการใช้กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับครูปฐมวัยทุกคนเพื่อบันทึกการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับตนเองจากการใช้กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยมีประเด็นที่ทำการบันทึก 7 ประเด็น ทำการบันทึกหลังจากการประชุมสรุปผลการใช้กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

แบบบันทึกสะท้อนการเรียนรู้จากการใช้กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

7. การสัมภาษณ์และสะท้อนผลการเรียนรู้ สำหรับผู้วิจัยในการตั้งคำถามเพื่อชวนครูปฐมวัยสนทนาเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูปฐมวัยที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของตนเองเมื่อผ่านการปฏิบัติการนิเทศในแต่ละรอบ นำกรอบคำถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และความชัดเจนของเนื้อหา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยการนิเทศ 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างความรู้ความเข้าใจ (5 วัน)
จัดอบรมให้ความรู้พื้นฐาน <ul style="list-style-type: none">
- การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
- การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน
- ฝึกปฏิบัติการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สาธิตการสอน ฝึกปฏิบัติการสังเกตและให้ข้อมูลย้อนกลับ วางแผนการนิเทศร่วมกัน

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการสังเกตการสอน (4 สัปดาห์)
ประชุมก่อนการสังเกตการสอน : ศึกษาเครื่องมือในการเก็บข้อมูล เสนอและปรับแผนการจัดประสบการณ์ฯ สังเกตการสอน : ตามสภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เป็นอยู่เดิม ประชุมหลังการสังเกตการสอน : <ul style="list-style-type: none">
- ครูผู้สอนสะท้อนการจัดประสบการณ์ของตนเอง
- เพื่อนผู้ให้การนิเทศให้ข้อมูลย้อนกลับ
- โค้ชโดยผู้วิจัย
- สรุปข้อมูลที่ได้รับและแนวทางการพัฒนา สะท้อนผลการเรียนรู้หลังปฏิบัติการนิเทศ : สัมภาษณ์พูดคุยและบันทึกสะท้อนการเรียนรู้จากการนิเทศแต่ละรอบ

ขั้นที่ 3 ปฏิบัติการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (6 สัปดาห์)
ประชุมก่อนการสังเกตการสอน : ศึกษาเครื่องมือในการเก็บข้อมูล เสนอและปรับแผนการจัดประสบการณ์ฯ สังเกตการสอน : ตามประเด็นเพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เลือก ประชุมหลังการสังเกตการสอน <ul style="list-style-type: none">
- ครูผู้สอนสะท้อนการจัดประสบการณ์ของตนเอง
- เพื่อนผู้ให้การนิเทศให้ข้อมูลย้อนกลับ
- โค้ชโดยผู้วิจัย
- สรุปข้อมูลที่ได้รับและแนวทางการพัฒนา สะท้อนผลการเรียนรู้หลังปฏิบัติการนิเทศ : สัมภาษณ์พูดคุยและบันทึกสะท้อนการเรียนรู้จากการนิเทศแต่ละรอบ

ขั้นที่ 4 สรุปผลการใช้กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (120 นาที)
สัมภาษณ์พูดคุย : การเปลี่ยนแปลงของตัวเองจากการใช้กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน บันทึกสะท้อนการเรียนรู้ : การเปลี่ยนแปลงในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จากการใช้กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการนิเทศ

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยครูปฐมวัยเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก การเก็บข้อมูลความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมและความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยในการวิจัยครั้งนี้มี 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ก่อนปฏิบัติการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เก็บข้อมูลในการปฏิบัติการนิเทศรอบที่ 1 ระยะที่ 2 ระหว่างปฏิบัติการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เก็บข้อมูลในการปฏิบัติการนิเทศรอบที่ 3 และ ระยะที่ 3 หลังปฏิบัติการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เก็บข้อมูลในการปฏิบัติการนิเทศรอบที่ 5 โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตและบันทึกพฤติกรรมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยในแบบสังเกตพฤติกรรมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยในระยะก่อน ระหว่าง และ หลังการปฏิบัติการนิเทศ มีการบันทึกวิดีโอการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยขณะปฏิบัติการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน
2. ผู้วิจัย ผู้ให้การนิเทศและครูผู้สอน ร่วมกันประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้สอนในการนิเทศแต่ละรอบ โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย
3. ผู้วิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมปฏิบัติการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ให้การนิเทศขณะสังเกตการสอน และการให้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างผู้ให้การนิเทศและครูผู้สอน
4. ผู้วิจัยสังเกตและบันทึกเหตุการณ์ในการประชุมก่อนและหลังการสังเกตการสอนแต่ละครั้ง
5. ผู้วิจัยสัมภาษณ์พูดคุยกับครูปฐมวัยในการสะท้อนผลการเรียนรู้จากการนิเทศแต่ละรอบ และบันทึกข้อมูลจากคำบอกเล่าของครูปฐมวัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสังเกตและบันทึก แบบสังเกตพฤติกรรมฯ แบบบันทึกต่าง ๆ และข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหาและตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล โดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มาหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แต่ละด้าน คือ ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านบทบาทของครูที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง และความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยในภาพรวมช่วงก่อน ระหว่าง และ หลังการปฏิบัติการนิเทศแล้วนำไปแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. นำค่าเฉลี่ยความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยในภาพรวมช่วงก่อน ระหว่าง และ หลังปฏิบัติการนิเทศมาวิเคราะห์ความแปรปรวน โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนวัดซ้ำ (Repeated-Measures ANOVA)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลังผ่านการใช้กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ซึ่งมีการปฏิบัติการนิเทศจำนวน 5 รอบ ในเวลา 10 สัปดาห์ พบว่า พฤติกรรมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามองค์ประกอบทั้ง 5 ด้านมีการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

1.1 ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เปลี่ยนแปลงโดยครูสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ชัดเจนมากขึ้น จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับเรื่องที่จัดประสบการณ์ เหมาะสมกับวัยของเด็ก และครอบคลุมการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัย มีการกำหนดสาระสำคัญในแผนการจัดประสบการณ์ เขียนกระบวนการในการจัดกิจกรรมเป็นลำดับขั้นตอนชัดเจน มีการระบุสื่อการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1.2 ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เปลี่ยนแปลงโดยครูปฐมวัยสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่บูรณาการทั้งสาระสำคัญของเรื่องที่จัดประสบการณ์ ทักษะพื้นฐาน เช่น คณิตศาสตร์ และภาษาไทย รวมถึงคุณธรรมจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้เข้าด้วยกันได้ เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้ผ่านการลงมือทำ ได้ใช้ความคิด และได้มีปฏิสัมพันธ์และเรียนรู้ร่วมกันผ่านการทำงานเป็นกลุ่มกับเพื่อนมากขึ้น

1.3 ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เปลี่ยนแปลงโดยครูปฐมวัยมีการวางแผนและจัดพื้นที่ให้เหมาะสมกับรูปแบบกิจกรรม มีการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้โดยนำสื่อการสอน หรือสื่อของจริงที่เตรียมไว้มาจัดแสดงในจุดที่เด็กปฐมวัยเห็นได้ชัด และมีการเชิญวิทยากรมาร่วมให้ความรู้แก่เด็กโดยครูปฐมวัยมีการเตรียมงานร่วมกับวิทยากรล่วงหน้าด้วยการนำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มาพูดคุยร่วมกับวิทยากรก่อนวันที่จะจัดประสบการณ์การเรียนรู้

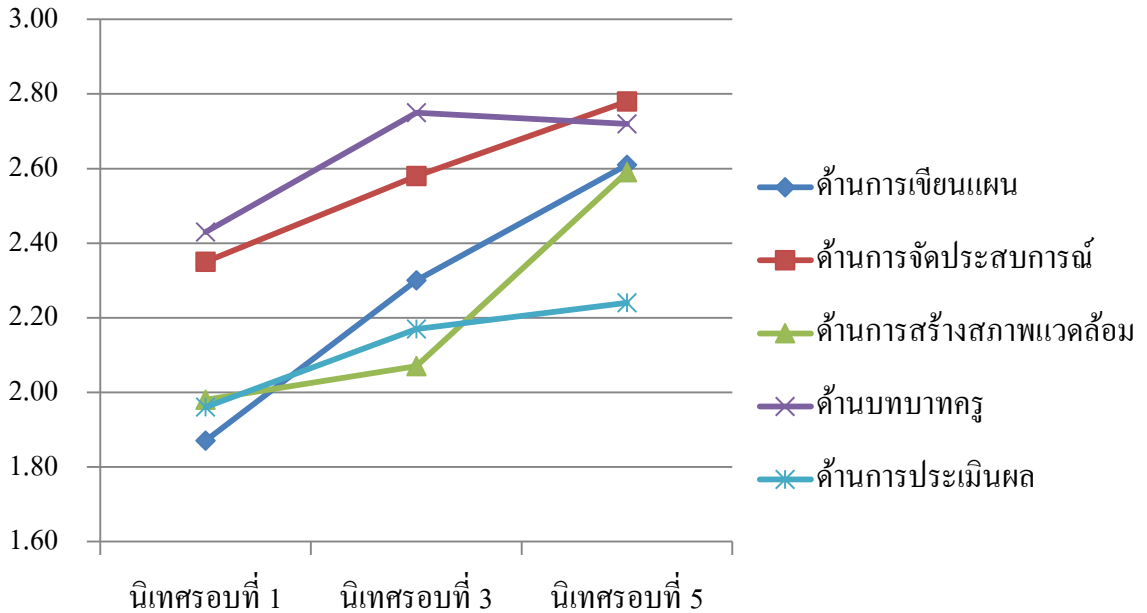
1.4 ด้านบทบาทของครูที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เปลี่ยนแปลงโดยครูมีการปรับเปลี่ยนวิธีการในการให้ความช่วยเหลือเด็กปฐมวัย จากการให้ความช่วยเหลือในทันทีเป็นการให้คำ แนะนำที่เป็นประโยชน์และส่งเสริมให้เด็กได้แก้ปัญหาด้วยตัวเองมากขึ้น มีการใช้และทบทวนกติกาในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับเด็กมากขึ้น

1.5 ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีการเปลี่ยนแปลงโดยครูปฐมวัยสามารถจัดการประเมินที่สะท้อนผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริงในเด็กปฐมวัยได้มากขึ้น

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับสมมติฐานที่ระบุว่า กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนทำให้ครูปฐมวัยเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความสามารถด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ บทบาทของครูที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

2. ความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยในภาพรวมมีการเปลี่ยนแปลงโดยค่าเฉลี่ยความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในภาพรวม ช่วงก่อน ระหว่าง และหลังปฏิบัติการนิเทศมีค่าเพิ่มขึ้นตามลำดับ คือ 2.12, 2.37, 2.59 ระดับความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เปลี่ยนแปลงจากระดับปฏิบัติได้บางส่วนในช่วงก่อนปฏิบัติการนิเทศ เป็นปฏิบัติได้ครบถ้วนหลังปฏิบัติการนิเทศ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับสมมติฐานที่ระบุว่า กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนทำให้เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมใน

การเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง การคิด และการเรียนรู้ร่วมกันของเด็กปฐมวัยมากขึ้น ความสามารถในการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยในแต่ละด้าน ในช่วงก่อน ระหว่าง และหลังปฏิบัติการนิเทศ แสดงด้วยกราฟ
เส้นดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 3 ความสามารถในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของครูปฐมวัย

เมื่อนำค่าเฉลี่ยความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยจากการประเมินแต่ละช่วง
ไปเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated-measured ANOVA) พบว่า
ค่าเฉลี่ยความสามารถช่วงก่อนและหลังการปฏิบัติการนิเทศมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5
($F = 10.796$) เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของความสามารถเป็นรายด้านพบว่า ความสามารถด้านการเขียน
แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
บทบาทของครูที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในภาพรวมมีการเปลี่ยนแปลงระดับความสามารถจากระดับปฏิบัติได้บางส่วน
ในช่วงก่อนปฏิบัติการนิเทศ เป็นปฏิบัติได้ครบถ้วนในช่วงหลังปฏิบัติ การนิเทศ และความสามารถในการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยด้านการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ในภาพรวมมีการเปลี่ยนแปลง
โดยระดับความสามารถในการปฏิบัติได้ในช่วงก่อน ระหว่างและหลังปฏิบัติการนิเทศอยู่ที่ระดับปฏิบัติได้บางส่วน
แต่ค่าเฉลี่ยความสามารถสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

3. การมีส่วนร่วมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยเปลี่ยนแปลงจากการเป็นผู้ฟังและตอบคำถาม เป็นการเรียนรู้
ผ่านการลงมือทำ การคิด การแก้ปัญหาและการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นมากขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. พฤติกรรมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านบทบาทของครูที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูปฐมวัยเกิดการเปลี่ยนแปลงหลังใช้กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนซึ่งมีการปฏิบัติการนิเทศ 5 รอบ ในเวลา 10 สัปดาห์ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเกิดจากสาเหตุสำคัญ 3 ประการ คือ

ประการที่หนึ่ง กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนทำให้ครูปฐมวัยมีความเป็นกัลยาณมิตรทางวิชาชีพให้แก่กัน เกิดความกล้าที่จะซักถาม ขอความช่วยเหลือกันและกันในการตรวจสอบความคิดในการออกแบบและปรับปรุงแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สังเกตการสอน ให้คำแนะนำและให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตการสอนด้วยข้อเท็จจริงที่พบในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ทำให้ครูปฐมวัยที่ทำหน้าที่ครูผู้สอนได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของตนเองในคราวต่อไปซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของศรีสุดา แสงพันธ์ (2550, น. 77) ที่ว่ากระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนทำให้ครูและเพื่อนครูมีการช่วยเหลือสนับสนุนด้วยความจริงใจ ด้วยความเป็นกัลยาณมิตร ร่วมคิด ร่วมไตร่ตรอง ทบทวนโดยเพื่อนครูที่เป็นคู่นิเทศซึ่งกันและกันร่วมกันปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุง การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และมีปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างกันมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน

ประการที่สอง การเข้าสังเกตการสอนของคู่นิเทศ ทำให้ครูได้เห็นวิธีการในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ใหม่ๆ การออกแบบและวิธีการใช้สื่อรูปแบบใหม่ๆ ลักษณะการมีปฏิสัมพันธ์และการวางกติกากับเด็กปฐมวัย การจัดพื้นที่ในการทำกิจกรรม และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การวางบทบาทในการให้ความช่วยเหลือแก่เด็กปฐมวัย และการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่สอดคล้องขั้นตอนในการประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริงในเด็ก ครูปฐมวัยจึงเกิดแรงบันดาลใจที่จะนำประสบการณ์จากการสังเกตการสอนของเพื่อนคู่นิเทศมาปรับใช้เพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของตนเองต่อไป และในฐานะของครูผู้สอนการมีเพื่อนเข้ามาสังเกตการสอนในชั้นเรียนส่งผลให้ครูปฐมวัยมีความกระตือรือร้นในการเตรียมการสอนให้ดียิ่งขึ้น และมีสติมากขึ้นในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ในขณะที่จัดประสบการณ์เรียนรู้ นอกจากนั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากการปฏิบัติการนิเทศแต่ละรอบร่วมกันในการประชุมเพื่อสะท้อนการเรียนรู้จากการปฏิบัติการนิเทศแต่ละรอบ ทำให้ครูปฐมวัยได้รับข้อมูลจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของคู่นิเทศคู่อื่น ๆ และสามารถนำข้อมูลเหล่านั้นมาปรับใช้เพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ Zepeda (2012, p.244) ที่ว่าการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยเพื่อนครูที่ได้รับการเข้าสังเกตการสอน และเพื่อนร่วม โดซ์ที่เป็นผู้ทำการสังเกตต่างเรียนรู้จากกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยสังคม (Social learning theory) ของแบนดูราที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ของการสังเกตและการเป็นแม่แบบต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ไว้ว่าการเป็นแม่แบบเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังและมีผลต่อการเรียนรู้ในสามขั้นด้วยกัน คือ เปิดรับการตอบสนอง

จากผู้อื่น ได้รับการพัฒนาจากสิ่งที่สังเกตเห็น ซึ่งนำไปสู่การยอมรับและนำการกระทำของผู้เป็นแม่แบบมาเป็น
แนวทางในการสร้างพฤติกรรมของตนเอง (Bandura, 1986 อ้างถึงใน Zepeda, 2012, น. 244)

ประการที่สาม การให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
จากคู่มือและการได้รับการกระตุ้นจากผู้วิจัยซึ่งมีบทบาทเป็นที่เลี้ยงให้คำปรึกษาชี้แนะในชั้นการประชุมก่อนการ
สังเกตการสอน โดยให้ครูปฐมวัยคิดเชื่อมโยงการจัดกิจกรรมแต่ละขั้นตอนในแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
ที่เขียนไว้ เพื่อให้เห็นภาพลำดับขั้นตอนในการจัดกิจกรรมของตัวเองอย่างชัดเจน รวมถึงการตั้งคำถามถึงปัญหาหรือ
อุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น พร้อมทั้งให้คิดหาวิธีการในการป้องกัน ทำให้ครูปฐมวัยว่าจะต้องมีการเตรียมการ
ล่วงหน้าในเรื่องใดบ้าง อย่างไร และการให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตการสอนในชั้นการประชุมหลังการ
สังเกตการสอน ทำให้ครูปฐมวัยได้รับการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับขั้นตอนหรือกระบวนการของกิจกรรม
สภาพแวดล้อม พฤติกรรมในชั้นเรียนของครูและปัจจัยที่มีผลต่อการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่มีส่วน
ทำให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไม่บรรลุจุดประสงค์เท่าที่ควร สามารถร่วมกันหาทางแก้ไขด้วยตนเอง รวมถึง
รับฟังคำแนะนำที่เป็นประโยชน์จากเพื่อนและผู้วิจัย เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการเขียนแผนการจัด
ประสบการณ์ การเตรียมการ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในครั้งต่อไป

2. ความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยในภาพรวมพัฒนาขึ้นจากระดับปฏิบัติได้
บางส่วนในช่วงก่อนปฏิบัติการนิเทศ เป็นระดับปฏิบัติได้ครบถ้วนในช่วงหลังปฏิบัติการนิเทศ และเมื่อนำค่าเฉลี่ย
ความสามารถช่วงก่อน ระหว่าง และหลังการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมาเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยวิธี
วิเคราะห์ความแปรปรวนวัดซ้ำ พบว่า ค่าเฉลี่ยความสามารถช่วงก่อนและหลังการปฏิบัติการนิเทศมีความแตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าประสบการณ์ในการสอนของคู่มือมีผลต่อการพัฒนาระดับ
ความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของคู่มือทั้ง 2 คน เนื่องจากการพัฒนาพฤติกรรมและ
ความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยที่เป็นคู่มือที่ไม่ได้จบการศึกษาในสาขาการศึกษา
ปฐมวัยและมีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 10 ปีเกิดการพัฒนาน้อยกว่าคู่มือคู่อื่นๆ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า
ความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยเกิดการพัฒนาเนื่องจากสาเหตุสำคัญ 3 ประการ

ประการที่หนึ่ง ในกระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ครูปฐมวัยจะต้องนำความรู้เกี่ยวกับการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ และการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง การได้ปฏิบัติ
กระบวนการแบบเดิมซ้ำๆ ทำให้ครูปฐมวัยเกิดความเข้าใจและชำนาญมากขึ้น เห็นสภาพที่เป็นจริงในการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ของตนเอง และเกิดความต้องการที่จะพัฒนาการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของตนเองให้ดีขึ้น
ด้วยตัวเอง ซึ่งสอดคล้องกับที่ชาวเวอร์และจอยซ์ (Shower and Joyce, 1996, p.14) ได้กล่าวถึงผลของการใช้
กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อการนำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ เนื่องจากครูที่ผ่านการนิเทศมีโอกาสฝึกใช้เทคนิควิธีใหม่
บ่อยกว่าและพัฒนาทักษะในการนำเทคนิควิธีใหม่ไปใช้ได้มากกว่าครูที่ไม่ผ่านการนิเทศ

ประการที่สอง ครูปฐมวัยเกิดความมั่นใจและต้องการที่จะพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของ
ตนเอง เนื่องจากได้รับข้อมูลย้อนกลับจากคู่มือและผู้วิจัย ทำให้ครูปฐมวัยเห็นสภาพที่แท้จริงในการจัด

ประสบการณ์การเรียนรู้ของตนเองมากยิ่งขึ้น เห็นความเคยชินของตนเองในการเป็นผู้กำกับควบคุมชั้นเรียนมากกว่าที่จะเปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้ใช้ความสามารถของตนเอง สามารถระบุปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในครั้งต่อไป โดยมีการปรับปรุงแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งในวันที่มีและไม่มี การปฏิบัติการณ์นิเทศ รวมถึงพยายามหาวิธีปฏิบัติในชั้นเรียนเพื่อออกจากความเคยชินร่วมกับคู่นิเทศและผู้วิจัย เกิดความกล้าที่จะนำวิธีการนั้นไปสู่การปฏิบัติ และค้นพบว่าตนเองสามารถเปลี่ยนแปลงตนเองได้อย่างเป็นตัวของตัวเอง และนำไปสู่การไว้วางใจในตัวเด็กมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับที่ Zepeda (2012, p.180) กล่าวถึงการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในชั้นการประชุมหลังการสอนไว้ว่า เป็นช่วงเวลาแลกเปลี่ยนข้อมูลจากการสังเกตการณ์ในชั้นเรียนร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและผู้ให้การนิเทศ หากข้อมูลเหล่านั้น ได้รับการถ่ายทอดอย่างถูกต้องและเหมาะสม ก็จะต้องไม่เป็นการให้ข้อมูลในเชิงลบ จะช่วยให้ครูผู้สอนได้เห็นผลจากการนำความรู้ที่ได้รับไปฝึกใช้ในการจัดการเรียนการสอนจริงของตนเอง และเห็นผลที่เกิดจากการฝึกปฏิบัติต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูผู้สอนต้องการการสะท้อนข้อมูลจากผู้ให้การนิเทศเพื่อนำไปพัฒนาการสอนของตนเอง ทักษะในการสื่อสารของผู้ให้การนิเทศ และความไว้วางใจกันระหว่างครูผู้สอนและผู้ให้การนิเทศจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการนำเสนอข้อมูลและกระตุ้นให้ครูผู้สอนสำรวจการสอนของตนเองอย่างถี่ถ้วนขึ้นในระหว่างการนิเทศรอบต่อไป

ประการที่สาม การจดบันทึกข้อมูลที่ได้รับจากการให้ข้อมูลย้อนกลับและการเขียนบันทึกสะท้อนการเรียนรู้อื่นๆ ทำให้ครูปฐมวัยมีการทบทวนตนเองอยู่เสมอ และมีแหล่งข้อมูลที่เป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับใช้เป็นต้นทุนในการวางแผนเพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของตนเองในครั้งต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับที่วัชรานเล่าเรียนดี (2556, น.190) ได้กล่าวถึงการกระตุ้นให้ครูเขียนบันทึกแบบ Journal Writing ว่า การบันทึกผลการสอนของตนเองนำไปสู่การนิเทศตนเองอย่างต่อเนื่อง และครูจะสามารถพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์การสอน ปัญหาการสอนของตนเองได้ดียิ่งขึ้น พฤติกรรมและความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยที่พัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้นสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่หนึ่งของการวิจัยในครั้งนี้

3. การมีส่วนร่วมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยเปลี่ยนแปลงจากการเป็นผู้ฟังและตอบคำถาม เป็นการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ การคิด การแก้ปัญหาและการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นมากขึ้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเกิดจากการให้ความช่วยเหลือกันของครูปฐมวัยใน 2 ประการคือ

ประการที่หนึ่ง ครูปฐมวัยมีการช่วยเหลือกันในการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงการบูรณาการสาระ ทักษะ และคุณธรรมจริยธรรม เน้นการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงหลากหลายขั้นตอน และกระบวนการเรียนรู้ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ส่งเสริมการคิด และการแก้ปัญหา รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเด็กปฐมวัย

ประการที่สอง ครูปฐมวัยมีการช่วยเหลือกันในการสังเกตการสอนและให้ข้อมูลย้อนกลับถึงสภาพที่แท้จริงในชั้นเรียน ทำให้ครูผู้สอนเห็นข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ในการหาวิธีการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของตนเอง โดยมีผู้วิจัยให้คำชี้แนะหรือมุมมองที่แตกต่างเพิ่มเติม เพื่อให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากยิ่งขึ้น การเปลี่ยนแปลงลักษณะการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่สองของการวิจัยในครั้งนี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และ การพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนจำเป็นต้องใช้ทักษะสำคัญที่หลากหลาย เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ทักษะการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทักษะการเขียนเป็นลำดับขั้นตอน ทักษะการบริหารจัดการเวลา ทักษะในการออกแบบกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติ ทักษะการสังเกตและประเมินผลการเรียนรู้ ทักษะการสื่อสารเชิงบวก ทักษะการเขียนบันทึกเพื่อสะท้อนผลการเรียนรู้ของเด็กหลังการสอนและการเรียนรู้ของครูหลังการนิเทศ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ ก่อนนำกระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนไปใช้ สถานศึกษาควรมีการพัฒนาทักษะสำคัญดังกล่าวผ่านการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในช่วงปิดภาคเรียน การจัดหาแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครู เช่น วิทยุโอบุคลิกการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจ การหาแหล่งศึกษาดูงานที่ทันสมัย การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเขียนบันทึกเรื่องราวจากการสอนภายในโรงเรียน ระหว่างภาคการศึกษา เป็นต้น

2. จากการวิจัยพบว่า ความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของกลุ่มนิเทศที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี และ ไม่ได้จบการศึกษาในสาขาการศึกษาปฐมวัยมีการพัฒนาน้อยและช้ากว่ากลุ่มนิเทศอื่นๆ ดังนั้น ในการพิจารณาปรับบุคลากรเข้าทำงานในตำแหน่งครูปฐมวัย ควรคำนึงถึงวุฒิการศึกษาที่ตรงกับสาขา เนื่องจากเป็นผู้ที่มีทักษะและความรู้พื้นฐานที่ตรงกับลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติ และควรมีการจัดการอบรมให้ความรู้แก่ครูเข้าใหม่ถึงแนวทางของโรงเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย และให้มีการจับคู่กับครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานมาก่อนหน้า เพื่อให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่าทำหน้าที่เป็นผู้สอนงานและถ่ายทอดประสบการณ์ให้แก่ครูเข้าใหม่

3. การนำกระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนไปใช้ในสถานศึกษาในระยะแรก ควรจัดควบคู่กับระบบพี่เลี้ยงให้คำปรึกษาชี้แนะ เพื่อให้ครูผู้สอนเกิดความมั่นใจในการใช้กระบวนการ และได้รับคำชี้แนะหรือมุมมองที่แตกต่างจากผู้เชี่ยวชาญ หรือ ผู้ที่มีประสบการณ์หลากหลายกว่า

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรคำนึงถึงระยะเวลาในการสร้างความรู้ความเข้าใจกับครูปฐมวัยในด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง โดยเน้นที่การเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงเป็นรายบุคคลและมีการให้ข้อมูลย้อนกลับจากการฝึกปฏิบัติของครูปฐมวัย

2. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรคำนึงถึงการบริหารจัดการเวลาในการประชุมก่อนและหลังการสังเกตการณ์การสอน ให้สามารถร่วมวางแผนและให้ข้อมูลย้อนกลับไปครอบคลุมทุกประเด็น รวมถึงได้ฝึกปฏิบัติทักษะที่จำเป็นเพิ่มเติม

3. ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรคำนึงถึงปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศของความไว้วางใจในการปฏิบัติกรนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้วิจัยและครูปฐมวัย ความเป็น

กัลยาณมิตรคอยสนับสนุน ส่งเสริมครูปฐมวัยในการปฏิบัติหน้าที่ การสร้างความรู้สึกรับประกัน ปลอดภัยจากการถูกเปรียบเทียบและประเมินผลการปฏิบัติงานแก่ครูปฐมวัย ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และการแสดงออกเมื่อการดำเนินการไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ เพื่อลดความรู้สึกลดคั่นในการเปลี่ยนแปลงตนเองของครูปฐมวัย รวมถึงความสามารถในการสื่อสารเชิงบวกด้วยข้อมูลที่เป็นกลาง คือ เป็นข้อเท็จจริง

4. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรคำนึงถึงวิธีการจับคู่เป็นคู่พิเศษของครูปฐมวัยให้มีความเหมาะสมกับการพัฒนาความสามารถของกันและกัน และควรเพิ่มโอกาสในการพัฒนาตนเองให้กับคู่พิเศษที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่าคู่อื่น ๆ ด้วยการให้มีครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่ามาร่วมเป็นทีมพิเศษเพิ่มเติม

5. ควรมีการศึกษาผลการใช้กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนในการพัฒนาการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้อื่นๆ เช่น นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน นวัตกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติ และนวัตกรรมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (STEM Education)

บรรณานุกรม

- คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2558). สานต่ออภิวินัยการเรียนรู้สู่แนวทางหนุนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. ใน *เอกสารประกอบการจัดงานจามจุรี C&I*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลธิช สมาหิโต. (2546). การปฐมวัยศึกษาของไทยในยุคปฏิรูป. ใน พรทิพย์ ไชยโส (บรรณาธิการ), *60 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์: ประมวลบทความทางการศึกษา: การจัดการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้*. น. 1-21. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2548). *การนิเทศการสอน*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- _____. (2556). *ศาสตร์การนิเทศการสอนและการโค้ช การพัฒนาวิชาชีพ : ทฤษฎี กลยุทธ์ ผู้การปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 12 ฉบับปรับปรุงใหม่). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศรีสุดา แสงพันธ์. (2550). *ผลของการใช้การนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของครูปฐมวัย*. (ปริญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- Shower, B., & Joyce, B. (1996, March). *The Evolution of Peer Coaching. Educational Leadership*. from <https://pdpracticestsd.wikispaces.com/file/view/joyce.showers.peercoaching.pdf>.
- Zepeda, S. (2012). *Instructional supervision: Applying tools and concepts*. (3rd ed). New York: Eye On Education, Inc.